

GESCHIEDENIS EN TECHNIEK

GROEP 6

HUNEBEDDEN

Prehistorie Groep 6 Handleiding voor de leerkracht

Deze handleiding en de opdrachten zijn bedoeld als aanvulling op de geschiedenislessen over de prehistorie. De lesonderdelen beschreven in deze handleiding bestaan uit extra informatie voor uw geschiedenislessen, met het oog op techniek en met het oog op de opdrachten voor de leerlingen. Verder is er een hoofdopdracht die u samen met de leerlingen doet. De opdracht bij dit onderwerp is meer een klassikale opdracht, het is een activiteit die in een gymzaal uitgevoerd worden. Als laatste zijn er verrijkingsopdrachten voor leerlingen die interesse hebben voor het onderwerp en tijd over hebben naast hun taakwerk.

Informatie voor de geschiedenislessen

Hunebedden zijn gedateerd op tenminste 2500 jaar voor christus. Voor de leerlingen misschien een moeilijk voor te stellen getal. 4500 jaar geleden is misschien een beter getal om vervolgens te gebruiken. <http://giardino.web-log.nl/photos/uncategorized/hunebed06.jpg> Laat het plaatje zien en vraag de leerlingen wat ze zien. Laat de leerlingen ook proberen te bedenken waar een hunebed voor dient? Waarom zou het een hunebed heten? Probeer leerlingen die bij een hunebed of hunebedmuseum geweest zijn, in eerste instantie niet aan het woord te laten. Als de klas een aantal antwoorden heeft bedacht kun je ruim aandacht besteden aan de leerlingen met ervaringen. Hier is een plaatje van hoe een hunebed helemaal gebouwd werd. U kunt dit plaatje met de leerlingen analyseren, zodat ze een goed beeld hebben van hoe een hunebed gebouwd werd. Dit kunnen ze later gebruiken in de hoofdopdracht.

<http://www.docukit.nl/inhoud/NEW106-1.JPG>

Waarom heet het een Hunebed? Dit komt doordat men vroeger dacht dat er reuzen/hunen/giganten op aarde leefden voor de zondvloed. Of er met hunebed het daadwerkelijke bed wordt bedoeld of dat het een oudere term voor graf is, is niet duidelijk. Het Duitse Hünengrab en de verwantschap van onze talen, zou betekenen dat het gaat om een term voor graf/laatste rustplaats.

Wat is een Hunebed eigenlijk? Een hunebed is een grafkamer, waar de doden werden geplaatst en geëerd. De hunebedden lagen vol met wapens, aardewerk en sieraden. Dit waren geschenken voor de doden. Hunebedden of Dolmen komen voor langs de gehele westkust van Europa, maar ook in Italië, Bulgarije, Rusland en Turkije. Ook in Azië komen ze veel voor. Ze worden ook wel Megalithische(grote stenen) bouwwerken genoemd.

Een uitstapje naar het Hunebeddencentrum in Borger is een mooie aanvulling op deze lessen. <http://www.hunebedcentrum.nl/>

Hoofdopdracht

In deze opdracht gaat u met de leerlingen een tweetal activiteiten doen die het bouwen van hunebedden nabootsen. Het is de bedoeling dat deze activiteiten in de gymzaal plaatsvinden, in verband met materialen en veiligheid. Bij de activiteiten is het belangrijk dat de leerlingen met elkaar communiceren over de activiteit, probeer dit te stimuleren. Stel leerlingen vragen, let hierbij ook op leerlingen die zelf niet het woord nemen. De hoofdopdracht is geformuleerd voor u als leerkracht en niet voor de leerlingen om zelf te doen.

Materialen

- 1 bank per 10-15 leerlingen
- 10 stokken per bank (deze stokken zouden aanwezig moeten zijn in iedere gymzaal)
- Alle materialen in de gymzaal
- Fototoestel

Verrijkingsoopdrachten

Extra opdrachten naar aanleiding van het thema prehistorie. Deze opdrachten zijn optioneel voor de leerlingen. U kunt er voor kiezen om deze opdrachten in de taak op te nemen voor leerlingen die eerder klaar zijn. Doordat deze opdrachten op de website komen te staan, kunnen leerlingen, als zij dat willen, er ook thuis mee aan de slag. Deze opdrachten zijn zo opgezet dat ze meer zelfstandigheid van de leerling vragen en de leerling zelf de details en de diepgang kan kiezen. Bovendien passen de opdrachten bij verschillende intelligenties.

Veel van de opdrachten vragen van de leerling om de resultaten te presenteren aan de rest van de klas. Ik hoop dat u hiervoor de tijd kunt vinden, aangezien het een goede manier is om andere leerlingen te inspireren en op die manier aan kennisoverdracht te doen. Vraag de presenterende leerling ook naar de werkwijze, de keuze van het specifieke onderwerp, wat de leerling geleerd heeft en ook wat moeilijk/makkelijk was. De presentatie, de aandacht en de interesse van u en van de leerlingen zijn de beloning voor het extra werk.

Antwoorden verrijking rekenen;

$4500/80 = 56$ en $\frac{1}{4}$ generatie.

HUNEBEDDEN

Hoofdopdrachten

[Demonstratie]

Hunebedden en andere megalithische bouwwerken bestaan uit grote stenen delen. Dit droeg bij aan het beeld, dat ze gemaakt werden door reuzen. Hoe zouden mensen die grote stenen moeten verplaatsen, laat staan op elkaar plaatsen. Deze opdrachten moeten de moeite van het verplaatsen simuleren en de oplossingen van de bouwers laten zien.

Slepen met stenen

Materialen:

- 1 bank per 10-15 leerlingen
- 10 stokken per bank (deze stokken zouden aanwezig moeten zijn in iedere gymzaal)

Begin de opdracht met een simpele vraag; “Hoe zouden we tegenwoordig een hunebed bouwen?” Laat de leerlingen hun mening geven. Probeer het gesprek zo te sturen dat de volgende zaken aan bod komen; ‘vervoer van de stenen en stenen op elkaar plaatsen’. Hierna volgt de vraag hoe dit vroeger gedaan zou moeten zijn.

De activiteit is als volgt;

- De bank wordt met de platte kant naar beneden op de grond gelegd. De leerlingen krijgen de opdracht om de bank naar de andere kant van de gymzaal te duwen of trekken. Ze mogen de bank niet optillen. Het is de bedoeling dat dit erg zwaar is of zelfs onmogelijk. Wijs de leerlingen op het feit dat een hunebed uit tientallen stenen bestaat, die nog veel zwaarder zijn dan deze bank.
- Het tweede deel van de activiteit is het voorbeeld van hoe men vroeger zware lasten verplaatste. Iedere groep krijgt 10 stokken. U legt uit dat als de bank over de stokken gerold wordt het een stuk eenvoudiger is om een zware last te verplaatsen. Laat de leerlingen het maar eens proberen.
- Na de activiteit kunt u de leerlingen vragen naar hun ervaringen, probeer ook de link te maken met het wiel. Een object over stokken laten rollen is een voorloper van het wiel.

Bouwen van een hunebed

Materialen

- Alle materialen in de gymzaal;
Kasten en de brug als muren of steunstructuren.
Grote en kleine matten als bedekking van de muren/steunstructuren.

Laat de leerlingen zelf maar komen met ideeën voor materiaalgebruik. U kunt ter plekke evalueren of het veilig is. Het is nuttig voor de leerlingen om zelf te ervaren of een materiaal wel of niet bruikbaar is.

- Foto toestel

Begin de opdracht met een kort kringgesprek. Wat weten de leerlingen nog precies over een hunebed. Waar bestaat een hunebed uit, wat zit er in, waar dient het voor?

De activiteit is als volgt;

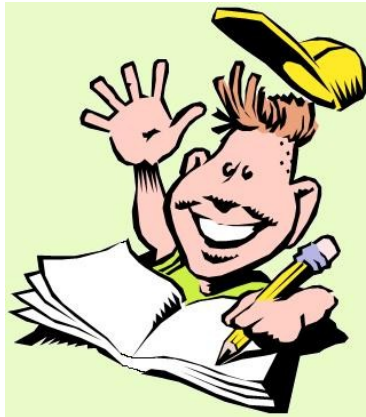
- De leerlingen gaan **samen** een hunebed bouwen van alle materialen in de gymzaal. Benadruk dat ze samen een plan moeten maken en samen een hunebed bouwen. Alle leerlingen moeten meedoen. (Als leerlingen niet willen, kan dat natuurlijk, maar het gaat hier om dat niet 3 jongens het hunebed bouwen en de anderen zich vervelen.)
- U als leerkracht bent er bij deze opdracht bij om te letten op de veiligheid en om te helpen met materialen. De leerlingen doen zelf alle andere zaken. U kunt prima een tijdslimiet verbinden aan deze opdracht.
- Als de leerlingen klaar zijn, maakt u een mooie foto van het hunebed met de bouwers erbij. Na het opruimen is er nog een mogelijkheid voor een gesprek over het proces en het product. Hoe verliep de opdracht, kon iedereen meedoen, mocht iedereen meebeslissen? Wat zouden de leerlingen een volgende keer anders doen? Is iedereen tevreden met het resultaat? Wat zijn ze vergeten? Wat zouden de leerlingen een volgende keer anders doen?

Hier een plaatje van hoe een hunebed helemaal gebouwd werd. U hebt dit plaatje reeds besproken in de geschiedenisles, u kunt het plaatje meenemen naar de les als steuntje in de rug voor u en de leerlingen. <http://www.docukit.nl/inhoud/NEW106-1.JPG>

HUNEVEDDEN

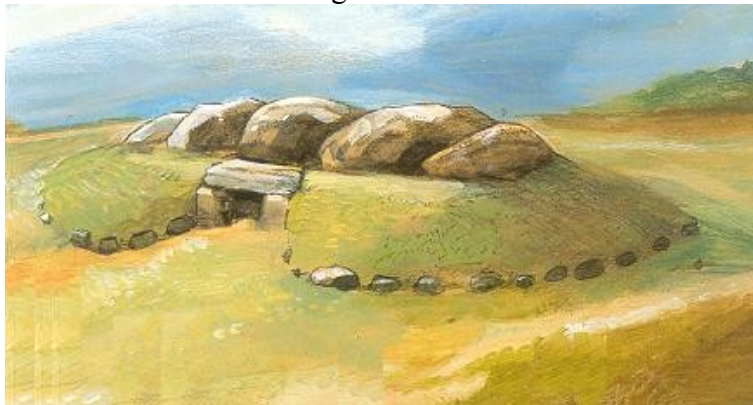
Verrijking [Opdrachtkaart]

Schoolkrant of website

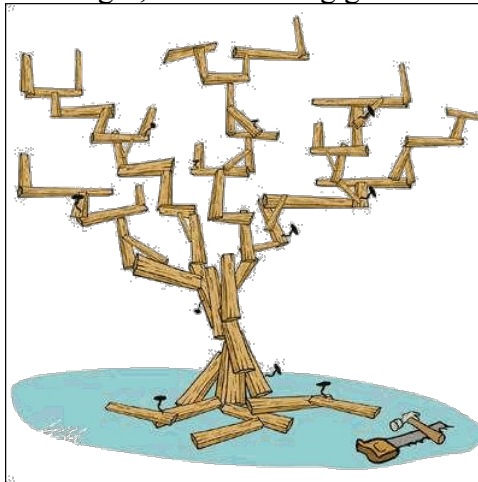
Je hebt veel geleerd over hunebedden en misschien heb je zelf ook een aantal zaken opgezocht. Je klasgenoten weten dit allemaal al, maar ouders en kinderen in andere klassen niet! Schrijf een leuk stuk over wat je allemaal geleerd hebt over hunebedden. Je juf of meester kan het op de website zetten, misschien komt het wel in de schoolkrant. Succes!

Je eigen hunebed

Maak je eigen hunebed. Je hebt al veel informatie gekregen over hunebedden, je kunt er vast een bouwen. Zorg ervoor dat je een grote bak of een houten plaat als ondergrond gebruikt, dan word niets vies. Verzamel stenen en modder van buiten. Maak van alles een mooi hunebed. Als je het helemaal af wilt maken, zaai dan wat graszaad in de modder en wacht tot er een laagje gras op je hunebed staat.

Vroeger, maar hoe lang geleden?

Hunebedden werden ruim 4500 jaar geleden gebouwd. Een mens leeft tegenwoordig ongeveer 80 jaar. Het leven van mensen kun je indelen in generaties(groepen), jij bent van de zelfde generatie als je broers/zussen en klasgenoten. Je vader en moeder zijn van een andere generatie.

Als mensen gemiddeld 80 jaar leven, hoeveel generaties geleden werden de hunebedden gebouwd?

